

mgr Piotr Paweł Chabiera

Marian Morelowski (1884 - 1963) - historyk sztuki, kolekcjoner, ekspert komisji rewindykacyjnych

Profesor Marian Morelowski był historykiem sztuki, romanistą, wybitnym uczonym, wieloletnim wykładowcą prestiżowych uniwersytetów i zasłużonym członkiem wielu komisji rewindykacyjnych, dzięki któremu powróciły do Polski cenne zabytki naszej kultury zagrabione w czasie zaborów i wojen.

Jego pasja kolekcjonerska wynikała z zamiłowania do piękna i wpływu sięgających kilku pokoleń tradycji rodzinnych. Studiował na Uniwersytecie Wiedeńskim, gdzie uzyskał tytuł doktora filozofii, studiował także historię sztuki. Późniejsze wydarzenia spowodowały, że M. Morelowski związał dalsze życie zawodowe nie z filozofią czy romanistyką, lecz z historią sztuki.

W latach 1914-1918 przebywał w Moskwie jako jeńiec cywilny, gdzie wraz z księciem Mikołajem Maciejem Radziwiłłem, założył Wydział Opieki nad Zabytkami Kultury i Sztuki Polskiej. Celem tej instytucji było wyszukiwanie, inwentaryzowanie i ratowanie skonfiskowanych dóbr kultury polskiej. Celem tej instytucji było wyszukiwanie, inwentaryzowanie i ratowanie skonfiskowanych dóbr kultury polskiej, które znalazły się w Rosji.

Dzięki działalności moskiewskiej posiadał ogromną wiedzę merytoryczną, w związku z czym odegrał kluczową rolę w pracach rewindykacyjnych Polsko-Radzieckiej Mieszanej Komisji Specjalnej, jako delegat rządu polskiego w Moskwie.

Dalsze życie zawodowe Morelowskiego miało ścisły związek ze sztuką. W 1926 roku otrzymał stanowisko Kustosza Zbiorów Państwowych na Wawelu, a od 1930 roku rozpoczął karierę naukową i pedagogiczną kolejno na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie (1930-1945), Katolickim Uniwersytecie Lubelskim (1945-1947) i Uniwersytecie Wrocławskim (1947-1960).

Kolekcja M. Morelowskiego obejmowała szereg dzieł sztuki z kilku dyscyplin: malarstwa, prac na papierze, rysunku, rzeźby, sztuki dekoracyjnej, tkactwa i rękodzieła, uzupełnionych cennym zbiorem książek z fachowej literatury. Cała kolekcja była różnorodną mozaiką kultur, osobowości artystycznych i twórczych. M. Morelowski miał ciekawy zbiór ponad 50 obiektów meblarstwa, tapiserii, makat i serwet w ilości ponad 50 sztuk oraz kilkunastu cennych kobierców. Większość tych rzadkich, pięknych przedmiotów zdobiła jego mieszkanie. Niestety część kolekcji, gromadzona przez lata, zniknęła w różnych okolicznościach.

Profesor zmarł w 1963 r. Po jego śmierci wszystkie rękopisy i dokumenty zostały przekazane Bibliotece Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu oraz Bibliotece Uniwersyteckiej Instytutu Historii Sztuki we Wrocławiu. Część mebli i większe przedmioty zostały zakupione przez Muzeum Narodowe we Wrocławiu, pozostałe odziedziczyły jego dzieci. Wybrane obiekty z kolekcji meblarstwa M. Morelowskiego prezentowane są na wystawie stałej w Galerii Rzemiosł Artystycznych i Kultury Technicznej Muzeum Narodowego we Wrocławiu.